

ODBORNÁ PLATFORMA OCHRANY OBYVATELSTVA

PROFESSIONAL PLATFORM OF POPULATION PROTECTION

Daniel MIKLÓS
daniel.miklos@grh.izscr.cz

Abstract

Population protection conception till 2020 with the view to 2030 emphasizes the strengthening of professional cooperation between the application practice, academic floor and research organizations. The solution is the implementation of one of the conception tasks – establishment of the professional platform of population protection which would help to enlarge the mutual cooperation and form effective environment for the generation of philosophical contemplation about the direction of population protection as a multi-resort discipline.

Keywords

Conception, population protection, platform, universities, research, Scientific Board of GD FRS of the CR.

ÚVOD

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 si klade za cíl jednoznačným způsobem rozpracovat vize a úkoly nastavené v základních strategických dokumentech a zajistit tak jejich implementaci a realizaci. Všechny nově definované strategické cíle směřují k zajištění základních funkcí státu – zajištění bezpečnosti obyvatelstva, ochrany jejich života, zdraví a majetku. To vše v souladu s širší definicí ochrany obyvatelstva jako: „Plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové stavy a jejich řešení; ochranou obyvatelstva je dále plnění úkolů civilní obrany podle Ženevských protokolů“.

Pro splnění Koncepcí definovaných vrcholových strategických cílů a vizí v oblasti ochrany obyvatelstva, jejichž záměrem je zajištění trvalého a kvalitativně se zlepšujícího systému ochrany života, zdraví a majetku občanů, je nutno se zaměřit zejména na klíčové priority. Tyto priority pak představují konkrétní směřování systému ochrany, tzn. to, čemu je potřeba věnovat maximální pozornost.

PLATFORMA OCHRANY OBYVATELSTVA

Strategické priority ochrany obyvatelstva byly identifikovány na základě podrobných analýz s přihlédnutím ke světovým vývojovým trendům v této oblasti. Mezi identifikované strategické priority patří:

- Širší zapojení občanů.
- Širší zapojení právnických a podnikajících fyzických osob.
- Zvýšení odolnosti a ochrany prvků kritické infrastruktury.
- Cílená podpora vědy a výzkumu, vývoje, inovací.
- Vyvážené a komplexně využitelné úkoly a nástroje ochrany obyvatelstva.

Každá strategická priorita je v rámci Koncepce blíže popsána a definována. Blížší popis se zaměřuje na následující charakteristiky:

- motiv: širší popis priority (odpovídá na otázku "Proč?"),
- cílový stav: čeho má být v rámci priority dosaženo, jaký má být celkový výsledek (odpovídá na otázku "Co?"),
- strategie do roku 2030: popis základních kroků k tomu, aby bylo dosaženo cílového stavu (odpovídá na otázku "Jak?"),
- cílové hodnoty/ukazatele: měřitelným způsobem jednoznačně definováno, co vše musí být uděláno, aby bylo dosaženo cílového stavu,
- předpoklady pro dosažení cílového stavu: nutné předpoklady ke splnění cíle, co vše je potřeba mít k tomu, aby mohly být zrealizovány cílové hodnoty a tím splněn cílový stav.

Jedna ze stěžejních problematik ochrany obyvatelstva a zároveň téma, které v rámci zpracovávaných analýz opakovaně zaznívalo, je nastavení spolupráce mezi aplikační sférou (praxe) a akademickou půdou (teorie). V celém materiálu Koncepce je možné nalézt řadu příkladů, vazeb a souvislostí, které nabádají k zesílení stávajících kontaktů a jejich využití pro další rozvoj systému ochrany obyvatelstva. Nejmarkantnějším je pak konkrétní úkol s termínem splnění do konce roku 2016 – úkol č. 5. Tento úkol zní: „Vytvořit platformu pro efektivní výměnu informací a zkušeností mezi výzkumnými pracovišti, akademickou obcí a aplikační sférou. V rámci vytvořeného systému usilovat o sjednocení přístupů k výuce problematiky ochrany obyvatelstva na vysokých školách. Analyzovat možnosti podpory odborného růstu pracovníků v oblasti výzkumné, vývojové a inovační podpory ochrany obyvatelstva. Vytvořit prostředek ke sdílení výstupů výzkumné, vývojové a inovační činnosti a vzájemné komunikace mezi aktéry předmětné problematiky.“

Podklady pro realizaci tohoto úkolu je možné nalézt v prioritě "občan" a "věda, výzkum, vývoj a inovace". Základní myšlenkou pro zakotvení tohoto úkolu bylo v maximální možné míře využít vědecký potenciál, který nepochybně akademická obec v této oblasti má, a propojit jej se zkušenostmi pracovníků v oblasti ochrany obyvatelstva.

Zároveň však byly identifikovány následující rizikové faktory:

- Systém výzkumné, vývojové a inovační podpory ochrany obyvatelstva postrádá rozpracování personální politiky (obzvláště ve vztahu k zajištění kontinuity aktivit mezi výzkumnými pracovníky).
- Neexistuje bližší provázanost mezi aktéry výzkumné, vývojové a inovační podpory ochrany obyvatelstva (zejména mezi výzkumnými pracovišti, vysokoškolskými zařízeními a uživateli výsledků).
- Často je opomíjena propagace a popularizace získaných výsledků.
- Snižování objemu finančních prostředků.
- Negativní trendy probíhající v systému vzdělávání.
- Snižování kvality vzdělávání a úrovně vzdělanosti absolventů vysokých škol.
- Snižování veřejných výdajů určených pro oblast školství.
- Přehlížení výsledků bezpečnostního výzkumu odbornou veřejností stojící mimo tuto oblast.
- Nekoncepční upřednostňování některých méně významných hrozeb.

Příležitostmi pro další rozvoj systému ochrany obyvatelstva a zároveň možné způsoby minimalizace rizikových faktorů jsou především:

- Zefektivnění personální politiky.
- Užší spolupráce s vysokými školami, tuzemskými i zahraničními subjekty.
- Rozpracování možností vícezdrojového financování.
- Efektivnější využití rostoucí variability a komplexity hrozeb.
- Zřízení odborné platformy ochrany obyvatelstva.

Právě poslední uvedená příležitost, zřízení odborné platformy ochrany obyvatelstva, představuje reálnou možnost pro eliminaci zjištěných hrozeb a zároveň obrovskou výzvu a příležitost pro akademickou obec přispět k rozvoji systému ochrany obyvatelstva.

Od samotného počátku byla platforma ochrany obyvatelstva zamýšlena jako ryze pracovní orgán, který bude aktivně přispívat k filosofickému rozvoji ochrany obyvatelstva a tvorbě konkrétních strategických a koncepčních dokumentů. Bylo však potřeba vyřešit několik zásadních otázek:

- Jaké bude postavení platformy?
- Jaké bude složení?
- Jak provázat platformu se stávajícími orgány?
- Atp.

V oblasti ochrany obyvatelstva působí v současné době více než dvě desítky vysokých škol (státních a veřejných) a celá řada výzkumných organizací. Za účelem výběru vhodných kandidátů bylo rozhodnuto, že se platforma bude skládat z maximálně 10 osob. Toto množství bylo stanoveno s ohledem na "říditelnost" a efektivitu práce. Více než 10 osob už představuje velkou komplikaci pro splnění primárního předpokladu platformy – "pracovnost". Bylo tedy zamýšleno následující rozložení jednotlivých organizací:

- 2 x státní vysoké školy,
- 3 x veřejné vysoké školy,
- 2 x výzkumné organizace,
- 3 x státní správa.

Vzhledem k faktu, že státní vysoké školy jsou pouze dvě – Univerzita obrany a Policejní akademie, byl problém výběru vhodných zástupců zúžen na tři zástupce veřejných vysokých škol. Za tímto účelem byli na pravidelné poradě, která se konala na konci roku 2013, osloveni zástupci většiny vysokých škol vyučujících problematiku ochrany obyvatelstva. Byli vyzváni k zaslání určitého motivačního zdůvodnění "proč by měla naše vysoká škola být součástí platformy", návrhu zástupce své instituce v platformě a jeho alternáta. Je až s podivem, že z poměrně úctyhodného množství vysokých škol byly obdrženy návrhy od necelé poloviny... Část z nich navíc s obsahem neodpovídajícím vznesenému požadavku. Všechny zaslání návrhy byly pečlivě prostudovány a následně vybráni zástupci veřejných vysokých škol.

U výzkumných organizací bylo přihlíženo zejména ke zkušenostem s kvalitou odváděné práce a inovativností v rámci výzkumných aktivit. Složení platformy bylo tedy zvoleno následujícím způsobem:

- Univerzita obrany,
- Policejní akademie České republiky v Praze,
- Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava,
- České vysoké učení technické v Praze,
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně,
- Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
- Středisko bezpečnostní politiky Univerzity Karlovy.

Za státní správu se budou platformy aktivně účastnit zástupci Ministerstva vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a některých jednání také zástupci Ministerstva vnitra odboru bezpečnostní politiky a odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání (tito však jako nestálí členové).

Otázka složení byla tedy vyřešena. Pro otázku postavení platformy byl volen formát, který umožní navázání na již existující orgány a bude tak zajišťovat nezbytné předávání zjištěných závěrů a výstupů. Zde přispěla již existující Vědecká rada generálního ředitele HZS ČR, která je zřízena jako poradní orgán generálního ředitele a skládá se z vedoucích funkcionářů vysokých škol. Platforma bude představovat pracovní orgán této vědecké rady a bude tak podávat pravidelně zprávu o své činnosti na jejich zasedáních. Prostřednictvím ministerstva vnitra bude také zajištěna provázanost na Výbor pro civilní nouzové plánování a prostřednictvím pravidelných "Zpráv o stavu ochrany obyvatelstva" také na vládu. Vzhledem

k užšímu složení platformy bude zároveň podávána informace na pravidelných poradách se zástupci všech vysokých škol, která se koná vždy ke konci roku.

Formální kroky ke zřízení platformy ochrany obyvatelstva byly provedeny na schůzi Vědecké rady generálního ředitele HZS ČR, která se konala 21. února 2014. O zřízení platformy bylo přijato usnesení, které zároveň stanovilo jejím koordinátorem plk. Ing. Daniela Miklóse, MPA. Navržení zástupci vysokých škol a vědeckých organizací budou v nejbližších dnech informováni o své nominaci a zároveň bude domluven první termín pracovní schůzky. Interval setkávání byl stanoven na 3 až 4 za rok. Platforma je koncipována jako pracovní orgán, ve kterém budou její jednotliví členové aktivně přispívat k tvorbě vizí, záměrů a strategií v oblasti ochrany obyvatelstva. Je potřeba zdůraznit, že se v žádném případě nejedná o další připomínková místa, ale aktivní tvůrce materiálů. Členství v platformě je nenárokové a bez honoráře, představuje příležitost pro všechny zastoupené podílet se na dalším rozvoji ochrany obyvatelstva a přispět tak "se svou troškou do mlýna". Věřím, že účast na této platformě bude pro její členy představovat určitou prestiž a také odpovědnost.

Literatura

- [1] ČESKO. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Dostupný z: <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Informace o autorovi

Ing. Daniel Miklós (1978)

Vedoucí oddělení krizového řízení generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Jeho hlavní náplní práce je koordinace státní správy v oblasti krizového řízení.

Absolvent Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava (Ing., 2002).